Nummer BD2015-012789
Directie directie sb
Dienst rve participatie

Gemeente Amsterdam
College van burgemeester en wethouders

B&W

Voordracht voor de collegevergadering van

2 maart 2021

Portefeuille Sociale zaken
Zaakdossier ZD2020-005805

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Vaststellen Beleidsregels Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. Vast te stellen het Besluit houdende regels over het vergoeden van hoge woonlasten voor huishoudens met een inkomensterugval in verband met de coronacrisis (Tijdelijke beleidsregels TONK Amsterdam), zoals opgenomen in de bijlage, waarvan de belangrijkste elementen zijn:
   1.1. Huishoudens die door een inkomensterugval hun woonkosten niet meer uit hun inkomen kunnen betalen, kunnen hiervoor een tegemoetkoming krijgen; hierbij gaat het om huishoudens – alleenstaanden en samenwonenden tussen 18 jaar en de pensioenleeftijd – met een zelfstandige huurwoning in de vrije sector of eigen woning;
   1.2. Als vermogensgrens wordt een ruimer bedrag gehanteerd dan normaal gesproken bij de bijzondere bijstand: ook mensen die beschikken over spaargeld tot aan de vermogensgrens van de huurtoeslag, € 31.340 p.p., kunnen een vergoeding voor hoge woonkosten krijgen in het kader van de TONK;
   1.3. Van een huishouden met een inkomen niveau wordt verwacht dat huishoudens € 430 kunnen betalen voor woonlasten; bij inkomsten vanaf 110% van het sociaal minimum, loopt het bedrag op dat huishoudens verwacht worden zelf te kunnen dragen aan woonkosten;
   1.4. Het verwerken van aanvragen en de toekenning en uitbetaling van de tegemoetkoming TONK gebeuren zo veel mogelijk automatisch;
   1.5. De aanspraak op tegemoetkoming wordt voor de hele periode van januari tot en met juni 2021 vastgesteld; om de uitgaven beheersbaar te houden blijft de betaling vooralsnog beperkt tot driemaal het berekende maandbedrag; of een tweede betaling volgt en, zo ja, hoe hoog deze is, wordt naderhand besloten op basis van het voor Amsterdam beschikbare budget;
   1.6. De beleidsregels treden in werking met ingang van de dag volgend op die van de bekendmaking en werken terug tot en met 1 januari 2021.

2. In te stemmen met de financiële paragraaf en de inzet om de uitgaven te beperken tot de rijksbijdrage waarop vooralsnog uitzicht bestaat voor de gemeente.

3. In te stemmen met bijgaande brief om de raad te informeren (VOLGT)

Kernboodschap

Een van de maatregelen on de gevolgen van de coronacrisis op te vangen is de TONK, een vorm van bijzondere bijstand in het kader van de Participatiewet. Het Rijk biedt hiervoor een financieel kader, gemeenten kunnen de voorwaarden nader invullen. Amsterdam biedt aan huishoudens die niet meer in staat zijn voor hen

bestaande hoge woonkosten te betalen uit hun inkomen, een tijdelijke tegemoetkoming. Dit geldt ook voor mensen die beschikken over spaargeld e.d. (tot ca. € 30.000 euro) of die overwaarde hebben in hun huis.

Bestuurlijke achtergrond

Vanuit de wens om huishoudens te ondersteunen voor wie de bestaande steunmaatregelen geen of onvoldoende soelaas bieden, heeft het kabinet de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) geïntroduceerd (Kamerbrief van 9 december 2020). Deze tegemoetkoming is voor huishoudens die te maken hebben met een inkomensterugval en daardoor de noodzakelijke kosten niet meer kunnen betalen uit het inkomen. Het gaat hierbij om een vergoeding voor daadwerkelijke noodzakelijke kosten. De TONK geldt van 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2021. De TONK is niet echt een afzonderlijke regeling, gemeenten kunnen in deze periode de regels van de bijzondere bijstand op onderdelen tijdelijk aanpassen. De TONK is met name bedoeld voor de woonkosten.

Vanuit het kabinet en de Tweede Kamer is er de nadrukkelijke wens dat de TONK ruimhartig wordt toegepast, zeker voor de groepen die geen aanspraak kunnen maken op andere regelingen en een grote terugval in inkomen kennen. Gelijktijdig wordt vanuit SZW aangegeven dat het ondoenlijk en onwenselijk om alle noodzakelijke kosten zonder meer te vergoeden als mensen deze kosten gemakkelijk zelf kunnen betalen. Het financiële kader laat echter geen openeinderegeling toe.

Onderbouwing besluit

Ad 1 – Vaststellen tijdelijke beleidsregels TONK
De tegemoetkoming TONK is een vorm van bijzondere bijstand in het kader van de Participatiewet. Vanwege de zeer bijzondere situatie waarin grote delen van het economische leven stilliggen, is er aanleiding om tijdelijk af te wijken van regels die normaal worden gehanteerd bij de bijzondere bijstand. Gemeenten kunnen hiervoor in deze periode de regels van de bijzondere bijstand op onderdelen tijdelijk aanpassen. Met deze beleidsregels geeft het college hieraan invulling voor de gemeente Amsterdam. Hierbij is aansluiting gezocht bij het instrument woonkostentoeslag in het kader van de bijzondere bijstand. Met een aantal aanpassingen wordt deze beter toegankelijk en uitvoerbaar gemaakt, terwijl het niveau van de tegemoetkoming zo veel mogelijk op hetzelfde niveau ligt. Ook hoeft iemand zich bij de TONK niet in te zetten om goedkopere woonruimte vinden; deze inspanningsverplichting wordt normaal gesproken wel gehanteerd bij toekenning van bijzondere bijstand verlenen voor hoge woonlasten.

Ad 1.1 - Doelgroep
Amsterdamse huishoudens die verklaren door de coronacrisis te zijn teruggevallen in inkomen, kunnen in aanmerking komen voor een tegemoetkoming in eventuele hoge woonlasten. Het moet bij de TONK gaan om huishoudens met een zelfstandige woning in Amsterdam (huur in de vrije sector of in eigendom; dit kan ook een woonschip zijn of woonwagen). Mensen met een kale huur voor een huis of woonwagen onder € 752 per maand komen niet voor een TONK-vergoeding in aanmerking. Voor hen wordt de huurtoeslag gezien als een passende en toereikende voorziening.
De minimumleeftijd van 18 jaar wordt gehanteerd omdat minderjarigen wettelijk

gezien zijn uitgesloten van bijstand. Alleenstaande of twee samenwonenden boven de AOW-leeftijd (op 31-12-2020) komen gelet op het doel van de TONK niet in aanmerking voor tegemoetkoming. Zij hebben gedurende de hele TONK-periode aanspraak op AOW en eventueel pensioen, en er is minder aanleiding om een aanvullend vangnet te bieden voor een inkomensterugval.
Daar waar de TONK door de gehanteerde criteria onvoldoende soelaas kan bieden aan mensen met hoge woonlasten, is in uitzonderlijke individuele situaties een beroep op (aanvullende) woonkostentoeslag mogelijk. Hierbij worden de reguliere criteria gehanteerd (inkomens- en vermogenstoets).

Ad 1.2 – Vermogensgrens
Voor de woonkostentoeslag geldt in Amsterdam een vermogensgrens van € 6.295 (voor alleenstaande ouders en samenwonenden: € 12.590). De waarde van kostbare bezittingen wordt daarbij ook meegeteld, waaronder overwaarde in de eigen woning. Voor de TONK wordt alleen gekeken naar liquide vermogen en worden hogere vermogensgrenzen gehanteerd, aansluitend bij de vermogensgrenzen voor huurtoeslag (€ 31.340 per persoon). Hiermee kunnen tijdelijk ook mensen die beschikken over spaargeld e.d. een tegemoetkoming krijgen voor hoge woonlasten.

Ad 1.3 – Financiële draagkracht in het inkomen
De eerste € 430 van de woonkosten betalen mensen zelf, ook bij een inkomen op het niveau van het sociaal minimum. Onder woonkosten wordt behalve de huur van een zelfstandige woning, ook verstaan de hypotheekrente en de eventuele erfpachtcanon. Bij een toenemend inkomen kan ook een toenemend bedrag aan woonkosten worden betaald.
Voor de hoogte van de tegemoetkoming TONK gaat het huishoudinkomen pas een rol spelen vanaf ongeveer 110% van het sociaal minimum. Daarbij worden binnen deze beleidsregels maar twee niveaus gehanteerd op ca.110% van de bijstandsnorm voor een alleenstaande en voor samenwonenden. Hiermee is de inkomenstoets iets ruimhartiger dan bij de woonkostentoeslag; daarbij wordt namelijk het meerinkomen vanaf 100% van de bijstandsnorm gerekend bij de financiële draagkracht van het huishouden.
Wel wordt bij de woonkostentoeslag ook gekeken naar andere aspecten die niet bij de tegemoetkoming TONK worden betrokken. Bijvoorbeeld dat mensen bij een toenemend inkomen minder zorgtoeslag ontvangen. Door bij de TONK het meerinkomen pas vanaf een iets hoger bedrag mee te tellen, zal de tegemoetkoming TONK dicht blijven aansluiten bij het niveau van de woonkostentoeslag.

Ad 1.4 – Uitvoering TONK
Voor de TONK wordt een elektronisch aanvraagformulier beschikbaar gesteld waarvoor aanvragers kunnen inloggen met hun DigiD. Dit wordt ook gedaan zodat de toekenning, het bepalen van de hoogte van de tegemoetkoming en de uitbetaling zo veel mogelijk automatisch kunnen plaatsvinden. Daarbij wordt zo veel mogelijk afgegaan op de inlichtingen die de aanvrager verstrekt. Wijzigingen in iemands situatie hebben geen invloed op de hoogte van de TONK. Over de aanspraak op tegemoetkoming wordt in één keer voor de hele periode besloten; wijzigingen die naderhand kunnen plaatsvinden in iemand situatie hebben geen invloed op de hoogte van de TONK.

Ad 1.5 – Beheersmaatregel
Om de uitgaven beheersbaar te houden ziet het college zich genoodzaakt de

uitbetaling en ook de aanspraak op de TONK in tweeën op te delen. Een bepaald bedrag wordt sowieso uitbetaald, namelijk ter hoogte van driemaal het maandbedrag, tot een maximum van € 3.000. Deze (gemaximeerde) aanspraak wordt in de beleidsregels aangeduid als het basisbedrag.

Of er een tweede betaling volgt en, zo ja, tot welk bedrag (of tot welk percentage van het basisbedrag), is afhankelijk van een nader collegebesluit. Wanneer het college besluit tot een tweede betaling, maken rechthebbenden voor het basisbedrag hier automatisch aanspraak op. Om de aanspraak op een tweede betaling vast te stellen is geen nieuwe beoordeling en/of beschikking nodig.

Ad 1.6 - Inwerkingtreding
De beleidsregels treden in werking na de bekendmaking en werken terug tot en met 1 januari 2021. Dit houdt verband met de verstrekkingsperiode waarvoor de tegemoetkoming TONK geldt, namelijk van 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2021.

Advies

Binnen de gemeente: N.v.t.

Buiten de gemeente: N.v.t.

Uitkomsten inspraak en/of maatschappelijk overleg

N.v.t.

Behandeling in raadscommissie

Ter kennisneming in de Commissie WIO

Datum van behandeling in gemeenteraad

N.v.t.

Financiële paragraaf

Financiële onderbouwing: Ja

Investeringsvoorstel

Tabel: Basisgegevens investering

Investeringssom	€
Rentepercentage	%
Afschrijvingstermijn (jaar)	
Kapitaallasten	€
Aanvang kapitaallasten	
MIP nummer	

Tabel: Financiële consequenties van de beslispunten

BATEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3
Rijksbijdrage TONK	Bijzondere bijstand	I	€ 5.500.000	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Totaal			€ 5.500.000	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00

LASTEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3
Uitgaven TONK	…	I	€ 11.000.000	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Totaal			€ 11.000.000	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00

I=Incidenteel
S=Structureel

Consequenties gedekt? < Gedeeltelijk>

Overige toelichting:
De beschikbare middelen – landelijk € 130 miljoen - worden toegevoegd aan het Gemeentefonds en verdeeld volgens de verdeelsleutel voor het minimabeleid. De besteding hoeft niet aan het Rijk te worden verantwoord. Wel houdt SZW een vinger aan de pols en wordt op basis van de ervaringen in de eerste maanden dat de TONK wordt uitgevoerd, bepaald of deze gevolgen moeten hebben voor de hoogte en de verdeling van de tweede tranche.

In het financieel overzicht zijn als baten alleen de verwachte middelen in de eerste tranche vermeld (€ 5,5 miljoen). Voor de lasten is uitgegaan van de geraamde betalingen van het basisbedrag en een bedrag voor uitvoeringskosten. Hierbij is uitgegaan van ruim 10.000 rechthebbenden voor een gemiddeld basisbedrag van € 1.000. De kosten hiervoor worden geraamd op € 10,3 miljoen. Bij een tweede uitbetaling gelijk aan het basisbedrag, zouden de geraamde uitgaven oplopen € 20,6 miljoen. Voor de uitvoering worden de kosten vooralsnog geraamd op € 0,7 miljoen. De uitvoeringskosten zullen slechts marginaal stijgen bij het uitbetalen van een tweede bedrag aan tegemoetkoming TONK.

Voorlichting en communicatie

Binnen de gemeente — Opnemen in te publiceren lijst van besluiten

Buiten de gemeente — Het besluit wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad.

Stukken

Meegestuurd — Bekendmaking Tijdelijke beleidsregels TONK Amsterdam
Ter inzage gelegd — n.v.t.

Portefeuille 43
Agendapunt A1

Gemeente Amsterdam
Burgemeester en Wethouders
Voordracht voor de collegevergadering van 29 september 2015

B&W

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Directie Participatie, 5.1,2,e tel. 5.1,2,e e-mail 5.1,2,e @amsterdam.nl

Besluit college van burgemeester en wethouders